

N:o 31.

Af Friherre Carl Raab: Om anvisande af 500,000 R:dr såsom låneunderstöd för anläggning af ett gevärsfaktori och ett kanongjuteri i Wermland eller nordvestra Sverige.

Det krig, som för närvarande pågår mellan Tyskland och Frankrike, har redan lemnat mångfaldiga lärdomar, hvilka vi böra beakta och ställa oss till efterrättelse. Bland dessa måste den icke vara minst värderik, som visar huru nödvändigt det är för hvarje krigförande makt, som icke beherrsakar hafvet, att i tid, för att ega tillgång till vapen, tillgodose sig med tillräckligt antal *vapenfabriker*, belägna på sådana platser i landet, att de icke kunna åtkommas af fiendens arméer eller ströfkorpsar. Hade Frankrike icke, ehuru säkert med oerhörda kostnader, varit i tillfälle att hemta gevär och kanoner från England och Amerika, hade det för länge sedan urståndsatts att strida, skulle det dukat under, andra orsaker oberäknade, blott och bart af brist på vapen.

Erkännas må, att statens enda gevärsfaktori skulle kunna utvidgas, så att det jemte Husqvarna uppfyllde våra anspråk på gevär, men begge dessa faktoriers lägen invid en blifvande fiendes sannolika anfallspunkter göra det nödigt att antingen flytta statens faktori i mera säkerhet eller att anlägga ett tredje i sådan trakt af landet, der större trygghet i detta afseende är att finna.

Hvad här blifvit sagdt om gevärsfaktorierna gäller ännu mera om vårt enda styckebruk, Finspong, beläget i Östergötland och, i fall af ett försvarskrig, mer utsatt för en fiendes förstörelselusta än Husqvarna och Eskilstuna. Dertill kommer, att Finspongs bruk, oaktadt lemnadt statsbidrag, icke kan på långt när fylla vårt behof af kanoner, ja, knappast på många år skall vara i stånd att effektuera den i Kongl. Maj:ts proposition afsedda tillökning i vårt fält-, marin- och fästningsartilleri, än mindre motsvara behofvet i krigstid. Vi behöfva derföre ytterligare ett kanongjuteri.

Med anledning häraf och då det både ur politisk och ekonomisk synpunkt är af vigt, att allt hvad vi behöfva till att försvara oss med, kan inom våra egna gränser erhållas och åstadkommas; så får jag vördsamligen föreslå:

att af statsmedel 500.000 R:dr R:mt, eller annan lämpligare summa må anslås att hållas räntefritt eller i amorteringsväg sådana personer eller bolag till handa,

handa, som vid tjenliga ställen i Wermland eller nordvestra Sverige åtaga sig anlägga och bekosta ett gevärsfaktori och ett kanongjuteri för effektuerande af gevär och kanoner för statens räkning på det sätt och i den ordning som det tackes Kongl. Maj:t att närmare förordna och bestämma.

Min patriotism, som ogerna parlamentärer med svårigheter, bjuder mig att på detta sätt inleda en för fosterlandet vigtig sak, hvilken i dessa tider fordrar ovilkorligt afseende, och som af krigsministern endast därför kan vara förbisedd, att han icke tilltrött sig fordra anslag till *alla* för försvaret nödiga behof.

Emellertid må andra staters felsteg blifva varningar för oss. Ingen uppoffring kan vara för stor för bevarandet af fosterlandets frihet och sjelfständighet. Hvarje ändamålsenlig sådan är också den bästa statshushållningen.

Stockholm den 28 Januari 1871.

Carl Raab.

N:o 32.

Af Herr Bernhard Theodor Santesson: Om beviljande af ett anslag å 714,250 R:dr, eller ett lån å 1,904,666 $\frac{2}{3}$ R:dr för en jernvägsanläggning emellan Borås och Warberg.

En jernvägsförbindelse med andra orter för det industriidkande Marks härad, — hufvudorten för de sju häradernas i Elfsborgs län väfnadsslöjd, — med en folkmängd af 35,000 personer, hvilken till större delen lefver af denna industri och hvilken, i likhet med angränsande Hallands och en del af Jönköpings län, på en sträcka af öfver 20 mil i längd och från 8 till 12 å 15 mil i bredd saknar alla med nutidens anspråk öfverensstämmande kommunikationer, har, alltifrån den tid, då fråga om jernvägsanläggningar i vårt land först uppstod, utgjort föremål för ortens lifligaste önskningsar.

Lika viktigt som det är för Marks härad att vinna förbindelse med Sveriges jernvägsnät och kusten, är det för det långsträckta Halland, hvilket hittills varit i saknad af hvarje understöd af staten för jernvägars anläggande, att få sina hamnar genom jernväg förbundna med sitt östra uppland.